

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 „ „
Negyedévre . . . . . 2 „ 50 „
Egy órára . . . . . 1 „ „
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond,**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:
Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vételnek fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 30 kr.

Mégis a debreczeni Egyetem.

— Megjegyzés a „Debreczeni Hírlap” Martius 21-ki (G) jegyű cikkére. —

Minden nagy eszmének vannak ellenségei: akár csak ellenkező felfogásból; akár pusztán ellenzéni viselkedésből; akár irányzatosan, egy dédelgetett érdek pártolására. De az ellenzések végeredményben jók, mert a nagy eszmének több, — minden oldalról való felvilágosítását eszközlik. Mint ilyen szolgálattételre alkalmazást kell tekintenünk a »Debr. Hírlap« fenérintett cikkét is, mely igazán »diabolus rotae« szerepére vállalkozott az egyetem eszméjének valószínűsítésére. Ez ugyanis czáfolja az egyetem valószínűsítésére törekvő lelkek érveit; most legutóbb a »Debreczeni Ellenőr«-ben Dr. Bartha Bélától megjelent cikkben felhozott érveket; czáfolni akarja pedig úgy, hogy láttassék, mintha a »D. H.«-nak ezügyben volna saját felfogása. Volna mondom, mert azonnal kitűnik, hogy nincs, mi hely azt az intenczióját vesszük cikkének, mely a debreczeni polgárok »legetteltési érdekét« s ugyszólván, csakis ezt akarja megvédeni? Ha »Cicero pro domo sua« beszél; ha mástól kölcsönöz inspirációt, a mikor más érdek szócsövének kell tartanunk; vagy ha csupán üres ellenzéni viselkedésből beszél a »D. H.« . . . egyiránt hálátlan szerepre vállalkozott . . . fapuskával, vagy tán az őskor primitív fegyverével akarja ostromolni az eget, mely gygászi ostromnak is ellentáll.

De hát, ha egy debreczeni, — mondjuk — **protestáns egyetem,** — pusztán ellenzéni, még mindennapias érdekeken is magasan felülálló egyházi, nemzeti, szóval közérdeket felkaroló eszméig, nem érnek fel a lelkek száza, ezrei . . . azon nincs mit csudálkoznunk. Alantjárásra vannak teremtve, mint a tyúk, melynek kakasa, ha a sövényre felugrott, már magasra jutását szárnycsattogtatással és kukorikolással demonstrálja. Bizony fejletlen szárnyakkal csak alantas érdekek látponjtára lehet emelkedni. De olyan szervekkel ne is erőlködjük hát nagy eszmék bírálati magaslataira jutni. »Hadd maradjon gyáva földön a göröngy.« Mert bizony a »D. H.« megkísérlett cáfolásai, hiú erőlködés számba mennek. Lehet, hogy ezen sorok is hiú erőlködés lesznek; mert vaknak hiába mutogatjuk a színeket; vagy az anyagi önzésben megkérgesedett szívet meglágyitanunk s magasabb feladatok megoldására megnyerni akarnunk, nagyon sokszor bizonyult már a nemes intenczió mellett is; — elvesztegett munkának. De hát mi hiszünk az

eszmé életre kelésében, — azért szólnunk.

Azzal dicsekszik önmagának a »D. H.«, hogy a »D. E.« Márt. 19—67-ki számának vezércikk írója, — már t. i. Dr. Bartha Béla, egyetlen állítását sem cáfolta meg. Ezen önelégedett állítása azt mutatja mintha úgy vélekednék, hogy dr. B. B. az ő czáfolása végett vette völré kezébe a tollat.

Ezen dicsekedésből alásik mi előttünk, a kik vizsgáljuk dr. B. B. cikket tartalmát és irányát és viszonyítjuk a »D. H.«-hoz, mert ekkor meggyőződve látjuk, hogy dr. B. B. nemcsak a »D. H.«-ra nem reflektált, hanem még nem is olvasta a »D. H.«-nak az egyetemi milliós alap ellenes agitációját. Dr. Bartha Béla ugyanis az egyetemi kérdésnek a hortobágyi legelőből kihasítandó 10—12 ezer hold föld telkesítésével való viszonyát új világításban adta, mely világítást addig a »D. H.« nem adta, mert arra a látpontra maga sem emelkedett. A Dr. B. B. cikke megismerve azt, hogy azon telkesítésnek minden bizonynyal fő czélja az egyetemi alap építése: nem felejt el azon telkesítés köz- és nemzet-gazdasági értékét sem, sőt szociális fontosságát is méltatja; ezek pedig a »D. H.« agitáció-programmjából hiányoztak, s csak a Mártcz. 21-iki cikkében van az a boldogtalan vállalata, hogy kicsinyléssel czáfolja azokat az országos, sőt világhoz tartozó érveket. Dr. B. B. nem hogy kicsinyelné a »D. H.« ellenirányzatát, hanem mert az ő irányzata nem a tagadás, hanem az alkotás szellemé levén, nem bajlódhatott a »D. H.« czáfolgatásával, s nem is vehette magának azt a hálátlan vitamodort, mely a »D. H.« életeleme, amit az megbizonyít 21-iki márcziusi cikkével, melyben ő már csakugyan dr. B. B. pozitív érveinek czáfolgatására erőlködik. De hogyan! . . .

Szép dolog az a felekezeti ellen — ugyszólván vallási kozmopolitizmus, melyet most a »D. H.« azért kultivál, hogy a »prot. egyetem« felállításának súlyos kötelességét és terhét Debreczen városáról elhárítsa s a magyar protestánsizmus óriás terhek-től roskadozó vállára tegye át, — megengedvén mégis nagy kegyességgel a város méltányos hozzájárulását. De hát ez a kozmoreligiozus megnyilatkozása a »D. H.«-nak nagyon gyanus, s még egészen értéktelen is, bár tendenciája, mint lóláb kikandidál alóla, ha a magyarországi s közelebről a debreczeni viszonyok takaróját egy kissé felhajtjuk.

Magyarországon — fájdalom! — a

felekezeti buzgalomnak még mindig van jogosultsága, mivel a legújabb törvényeink betüivel és lelkével is ellenkezőleg, a felekezetiességnek, épen legnagyobb helyen, s a sajtóban, talán még a »D. H.«-ban is tápot és kifejezést adnak; mely ellen mi mindedig, bármiként harcoljunk is, csak vesztesek vagyunk. — Nézzen körül a »D. H.« vagy nézzen önmagába, vagy tekintse meg, csak a millenniumi ünnepek programját! Ebbe fel van véve a Mátyás templomi r. kat. nagy tisztelet. A Kálvin, vagy a Deákterti, vagy a Dohány-utcai stb más felekezeti templomokra, nincs tekintet. Ezekben is tarthatnak s hisszük hogy tartanak is isteniszteleteket s meglehet, hogy több buzgósággal mint amott, hol a látványosságok-hátrányára lehetnek a belső buzgóságnak; de ezek nem országos, hanem csak felekezeti egyházi áhítat órái lesznek s csak önmaguktól emelkednek a millenniumi nagy tárgy, hazai és nemzeti általános magaslatára. Megengedheti tehát a »D. H.« ha mi úgy véljük, hogy Magyarországon a felekezeti érzékenységnek még van jogosultsága, sőt az . . . önmagunk iránti kötelesség érzetből származik. De a magyar protestánsizmus a felekezeti érzést, miként a multban úgy a jelen viszonyok közt is tudja és akarja megnemesíteni a fenkölt hazai és nemzeti érzés által és azt amannak alá nem rendeli — soha! Vajha másokban is megvólna az a felekezetiesség, melynek evangéliuma: »a haza mindenek előtt;« s életgyakorlata a nemes verseny más felekezetekkel a hazai és nemzeti érdekek mindenfelett való előmozdítására . . . a »hass, alkoss, gyarapiss, s a haza fényre derül.«

Azt is megláthatja, ha akarja a »D. H.« hogy Magyarország első egyetemén a r. kath. teológiának munkálkodási tere van. Ezt sem perhorreskálják a protestánsok. Hiszen tudjuk mi, hogy az a mielőttünk sem egészen ismeretlen Pázmány P., annak az egyetemnek, mely most Budapesten virágozik valamikor első alapját tette le. Hogy az az alap elenyésző csekély volna a mai egyetem fenntartására megkivánt szükséglet fedezésére, s hogy ezt a nagy szükségletet az állam fedezi . . . az nem változtat a dolgon. Ott van . . . legyen ott a r. kath. teologia. De hogy legyen Magyarországon valahol a magyar prot. teológiának is egyetemi képesítést adó intézete, s ne keressék azt ilyenek hiányában magyar prot. teologusnak — külföldön . . . talán elég hazafias és következetes, ha csak azon egoizmusból származnék is, hogy »haneked nekem is.«

Ha tehát egy magyar prot. egyetem felállítására törekednek a magyar protestánsok Magyarországon s azt épen Debreczenben akarnák létesíteni, hol a már meglévő kollegiumban bírja mind az eszme, mind a »nervus rerum gerendarumot« legalább is oly mérvben mint a budapesti egyetem a Pázmány alapítványban, s maga a város, mint Kálvinista Metropolis... ismeretes, abban is van következetesség és okszerűség.

A »D. H.« megadja az alkalmat annak a kérdésnek felvetésére: ki vagy mi hivatott mint legfőbb tényező... a prot. egyetem nagy gondolatának megvalósítására? Hát mondjuk meg... a keltő... a város és protestánsizmussal együtt; miként nagy és szent célok felekezésében mindig is együttműködő édes testvérek voltak; de még egy harmadik is... a magyar állam, mely előtt nem lehet közönyös egy debreczeni egyetem eszméje, sem általános tudományos hivatásánál, sem speciális prot. irányzatánál fogva is; mert ezt tőle a hü prot. magyarságra való tekintet, a kölcsönös kielégítése legszűkebb szempontjának kellő méltatása is követeli.

Talan nem vétjük el a helyes bírálatot, ha azt mondjuk, hogy Debreczen város azért volt mindig oly áldozatkész, mivel erre a lökést protestáns voltából nyerte. Azt feltesszük, hogyne tennék fel a »D. H.«-ról, hogy elismeri állításunkat történeti alapon állólag jogosultnak. Hiszen Debreczen, mikor elfogadta a reformációt, úgy fogadta el, hogy a város és a reform. egyház egygyé lették, mint oly ikertestvérek, kik egymásnak mindenében: — örömben, bánatában, fejlődésben, esésében, híven osztoztak. Debreczen város magas és

különösen kulturális fejlődése, e válhatlan kapcsolatban találta meg mozgatórugóit; mert ami nagy anyagi áldozatokat hozott a város a protestáns egyházi és iskolai ügynek, ez visszatérítette a városnak gazdag szellemi és rojalatlan erkölcs tőkében áldozatait.

Debreczen város kizárólag protestáns — illetőleg Kálvinista volt minden ízében, magisztratusában, intézményeinek szellemében és céljában, a legújabb időkig. Ezt Debreczen városa történetének csak valamelyes ismerője is tudja. Ha hát Debreczen város lételemért még mostanában is, amikor már kozmopolita vagy más fránya érzésű emberek származtak is bele — hoz nagy áldozatokat reformált irányu felsőbb tanintézetéért: a legnemesebb és legbírálatosabb történeti jogosultsággal bíró önszeretetének adja bizonyítékát. — Ha azonban a későbbi keltő testvériség érzeténél fogva, más — már benne lakást vett felekezeteit is ápol... arra a hajlamot megint kálvinistasága erkölcsi erejéből meríti. S midőn a r. katolikusok, az ő középiskolai ügyök hatalmas forrását a »fundus studiorumot«, a »kir. főgymnáziummá« tételt, tud' isten miért — szándékosan elkerülve: egy r. kath. tehát felekezeti főgymnázium felállítására százezer forintot kértnek a városától, és nem tekintve azt, hogy annak kérésökben felhozott legfőbb indok: a kollegiumban mind a négy felső osztálynál felállítandó párhuzamos osztálylyal kevesebbe kerülne, elesenek s hamarabb is volna megoldható, a város mégis megadja, az nem derogál a protestánsoknak: legyen jó a D. H. pártja is, hogy ne érezzen visszataszást, ha mások, a hasonlíthatatlanul nagyobb rész meg azt óhajtja, hogy a

kollegium 2 millió frt áldozattal fejlessék egyetemmé. A két eszmenemcsak rokon, hanem még az áldozat is arányban van a két kultur célban, mert sz a százezer frt csakugyan úgy viszonylik 2 millió frt-hoz, mint egy felekezeti gymnázium megújítása egy felekezeti kollegium egyetemmé növeléséhez; nem tekintve sem azt, hogy Debreczen város minden vagyona, ha lehet így szólnunk e korban — protestáns vagyon volt; sem pedig azt a dicső érdekelt, hogy a millennium nagy, legnagyobb eseményének megtisztelése e nagy, legnagyobb tudomány-intézet, az egyetemi alapmegteremtésével a városra örök fényt áraszt.

Az meg, hogy egy helybeli egyetemben szerezhetnék e város ifjai a legfelsőbb képesítést... a város minden lakosának felekezeti különbség nélkül, — eminens érdeke. Mert ne féljen attól senki, hogy egy debreczeni egyetem protestánsnak nevezve — talán felekezeti haronak és prozelyta-fogdosásnak is szolgál terül és eszközül. A reformált egyház nem a felekezeti séget ápolja a tudományban még akkor sem, ha önéletét véli és fejleszti; hanem azt az irányt, melyet sajátjának, de általános emberinek is tart, hogy a tudomány hamisítlan mivoltában a közvilágosságnak s nem eme, vagy ama speciális érdeknek, s épen felekezeti vakhitűségnek álljon szolgálatában. — S miként most is megtalálja, minden felekezeti ifju a kollegium gymnáziumában, vagy jogtani akadémiáján, tudomány szomjának kielégítését: az egyetemen is megtalálja annak bevégző képesítését, anélkül, hogy hivallása megtagadásától kellene félnie, vagy másoknak féltetniök.

(Folyt. köv.)

A „DEBRECZENI“ TARCZAJA.

Irodalmi divatok.

Irtta és a Csokonai-kör f. hó 20-án tartott ülésén felolvasta

Dr. Gulyás István.

(Folytatás.)

A költészet tárgya tehát ugyanaz, ami a tudományé, csak a célja az annak elérésére vezető eszközök mások, e cél s ez eszközök vonnak áthághatatlan meszyét a tudomány és művészet közt. A tudomány az isten, világ természet és emberre vonatkozó nézeteinkben az igazságot, az örök, meg nem dönthető igazságot keresi és foglalja tantételekbe; a művészet, s mint ennek egyik ága, a költészet az isten, világ, természet és emberről alkotott fogalmainkat képekben, eleven, mozgó képekben tárja elénk. A tudomány fogalmakkal, az értelem destillált produktumaival dolgozik; a művészet az érzés és képzelet éltető forrásvizét merengeti és nyújtja az üdülést sóvárgó embernek. A tudós az ész barátja, az érzelmet és phantáziát messziről is elkerüli; a költőt szíve és képzelete emeli magasra, honnan, szép kilátás nyílik a közlő nagyra is prózáinak látszó emberi életre. A tudós fotografiál, s fotografiáján a valóság minden részletét szemléltethetjük; a költő értelem és képzelet világából készített tükröt tart elénk, melyben az alakok jellemző vonásai ki-domborodnak, a lényegtelenek, az összhangzavarók elsimulnak, láthatatlanokká lesznek.

A hittudomány az isten lényegét, istenhez való viszonyunk szabályait magyarázza, önti formulákba; a költő bemutatja nekünk a hívó embert, vagy a hitetlent cselekedeteivel, küzdelmeivel egyetemben; a physikus megmagyarázza az esőt, a villámot, a dörgést; a költő leírja a vihart, az általa okozott pusztítással és az emberre gyakorolt hatással együtt. A moralista és sociológus deductiókkal és inductiókkal szedi szét apróra a társadalmat; a költő bemutat abból a maga nézőpontjáról egy darabot elevenen. A tudós ité és itéletet s z a b a t o s a n kimondja hogy félre ne értsék; a költő mutogat s az itéletet a nézőre bizza, cseppet se törődve azzal, ha egyik másik nézője panorámájának képein okólni nem tud.

Míg tehát a tudomány a dolgokból elvonja az igazat, az örökre maradandót s aztán magukkal a dolgokkal mit sem törődik; a költő ez igazat, e maradandót életünkre való hatásában, a dolgok alakulására irányult befolyását feltüntetve eleven képen magukkal a dolgokkal együtt festi meg.

Innen van aztán az, hogy a tudomány egyszer megtalált igazságai soha nem változhatnak; de a költészet panorámája örökös változatosságával gyönyörködött bennünket. Pythagoras p. o. megalkotta a maga híres tantételt s ebben a mai matematikus is épen azt látja, amit látott Pythagoras, sem többet, sem kevesebbet! ellenben az Aeneis hősei nagyban különböznek a megszabódott Jeruzsalem hőseitől, ezek ismét a Zrinyászeitől, habár a rettenthetetlen bátorság, a hősiesség eszméje egymás mellé állítja is őket.

Sőt tovább mehetünk. Hogy a magunk

irodalmából vegyünk példát: a Széchy Mária alakjával foglalkozó költői művek, Gyöngyösi nem is emlíve — egészen más világításban mutatják be Murány hősnőjét anélkül, hogy a lényegestől, a szerelmes asszony hősiességétől eltérnének, egymástól különbözzenek.

Mind ezekből pedig világosan kitűnik, hogy az irodalom külső képe a különböző korok, különböző írók egyénisége szerint is folytonosan változik. Az anyaszeretet ugyanaz minden népnél, minden korban; de a szerető anya képe különbözik minden népnél s minden korban. De változik még a szerint is, a mint az írók többsége az állandó tárgyak közül egyszer egyikhez, másszor másikkhoz fordul különös vonzalommal. A XVI században az emberek képzeletének és érzésének főtárgya az Isten volt, ezért az irodalom túlnyomóan vallásos; a mai kor emberei az istent a természettől nem tudják elválasztani, s ezért az irodalom naturalis.

Mint hogy az irodalom a legbensőbb összeköttetésben van első sorban az emberiséggel, aztán valamely nemzet műveltségi fokával, politikai és társadalmi viszonyaival: e viszony változásához az irodalom változása is elválaszthatatlanul hozzá van kapcsolva.

Igy jutunk az irodalmi divathoz. E divatok keletkezési módjából egészen természetesen következik, hogy azok létrejövetelére nemcsak jogosult, de feltétlenül kikerülhetetlen is.

Az író tulajdonképpen korának és fájának képviselője. Tőle közönsége csak azt várja és fogadja el, ami gondolat- és érzésvilágát foglalkoztatja, forrongásban tartja s ő közönségének csak azt nyújthatja, a miben az gyönyörűségét találja. Vörösmarty a Zalán futásával

A képviselőház mai ülése. A képviselőház mai ülésén már a honvédelmi tárca költségvetésének részletes tárgyalása következett, miután általánosságban már a többség a tegnapi ülésen elfogadta. Ha esetleg — ami nem valószínű ugyan — befejeznék a részletes tárgyalást is, úgy a földmivelésügyi tárca költségvetésének tárgyalására térne át a Haz.

KÜLFÖLD.

Kormányválság Szerbiában. A liberális és radikális párt vezérei közös eljárás fölélt tanácskoznak, mely ügyben Riszticsnél közös értekezlet volt. A liberális és radikális párt központi bizottságai külön tanácskoztak. Mihelyt a megegyezés létrejött, az eredményről értesítik a királyt. Risztics meg van győződve, hogy az udvar a radikális és liberális párt közös elhatározása elől kénytelen lesz meghátrálni. A radikális párt központi bizottsága felhatalmazta Pasicot, hogy az esetre, ha a király el van határozva az alkotmányrevíziójára, a radikális párt az alkotmányrevízió-bizottságba küldjön ki egyes tagokat. Ha azonban a revízió kérdést még tovább is halogatnák, úgy Pasicus utasítatik hogy május havában Belgrádba országos pártgyűlést hívjon egybe.

Két év előtt.*)

Honfitársaim a fővárosban ma róják le az emlékezetnek s a szeretetnek adóját atyám iránt.

Hálával tölt el a szeretet jele és reményt hoz a honfi szívébe; édes dolog emlékezni, remélni.

Két éve már, hogy a megtört aggastyán eltűnt az élők sorából, elérte a nyugalom

* A függetlenségi és 48-as párt elnökének, a halhatatlan és dicső emlékeztető kormányzó fiának eme nagyérdékű cikkét az „Egyetértés” vasárnapi számából vesszük át. A fiu néma szeretete s a hazafinak méltó rajongása nyilatkozik meg e cikk minden sorában, melyet a budapesti Kossuth-gyászünnepek napjára írt a nagy név és az azzal elválaszthatatlanul egyesült függetlenségi elvek méltó örököse, Kossuth Ferencz.

annak idején lázba hozta az egész nemzetet; ha ma élne, bizonyára nem írta epost hexameterekben, s ha írta is, nem érne vele el semmi hatást.

II.

Vessünk most egy futólagos pillantást az irodalmi divatok fejlődésére s lássuk azokat a főbb fokozatokat, a melyeken keresztül a maihoz eljutottunk, hogy aztán ennél megállapodva, közelebbről megvizsgálhassuk.

A keleti és kezdetleges műveltségű népek költészetét, mint a melyek ránk hatással nem voltak, egészen mellőzve, első fokozatnak felvehetjük a klasszikus ókori irodalmat, ezt követi a keresztényen civilizációval más irányt vett irodalom. Ebben főbb mozzanatokkal kiemelhetjük a középkori irodalmat, a renaissance költészeti irányát s az ebből támadt új klasszicizmust, az ennek romjain keletkezett romantikus irodalmat s végül a mai naturalistikus, legújabbban verismusnak nevezett költői iskolát.

A görög faj, az ó klasszikus irodalom megteremtője, örök hálára kötelezte magát Európára civilizációját. Homeroshoz, Aeschylushoz, Sophokleshez, Euripideshez, Pindarusához, Sapphóhoz, Anakreonhoz és Aristoteleshez folyamodunk ma is, valahányszor megérett irodalmunkat a helyes irányba akarjuk terelni. A görög költészet állapította meg egyszer mindenkorra az irodalom célját és tartalmát s hagyott ránk soha tul nem szármalható örök mintákat. Homeros eposzai, a görög drámáinak és lyrikusok tanítottak meg bennünket arra, hogy a szép tartalom és tökéletes forma az, a mi minden irodalmi műnek értékét teszi. A görög nép, derült ege-

révpártját, melytől mindig messze távol tartották őt egy hosszú élet csapkodó hullámai.

Mikor meghalt, megszűnt hontalan lenni; mikor meghalt, megszűnt halandó lenni; nem hitte azt soha, hogy hazája visszaköveteli porrait; nem hitte azt soha, hogy halála napján jobban fogják őt szeretni otthon, mint bármikor életében, nem gondolt arra, hogy sirja zarándoklásnak helye lesz majd egykor, és lesz egy nap, a melyen felre tesznek viszályt, haragot, pártusát és megy a zarándokok végtelen sora egy csöndes hely felé, a hol talán majd a jövőben diszes emlék fog állni, de a hol most csak pálmá és babér zöldel és fedi a sarkövet.

Pálma mint béke, babér mint jutalom egy hosszú életért! Más békéje nem volt mint az, a melyet a sirban lelt fel; más babérja nem volt mint az, a mit népének szeretete adott.

És e babér most hervadhatat'annak bizonyul!

A palotákban nem volt kedvelt az ő neve, mert ő a magyar ember egyenlőségét vivta ki; — de nem a paloták lakóit verte le a néphez akkor, mikor hatalmas volt, — hanem a népet emelte fel a palota lakóihoz.

Az ő emlékének háza a néplakók millióinak összessége; ott tanítják még most is az ő nevére az anyák a csecsemőt és az ő nevét dadogja a gyermek együtt és összezarva atyjának, anyjának nevével.

Ki volt az, ki ott fekszik a pálmák és a babér alatt? A magyar szabadság, a magyar függetlenség testté lett igéje! A test visszahanyatlott oda, a honnan jött, a haza földjének porába; a lélek felemelkedett oda, a honnan küldve volt, hogy szabadságot hozzon egy nemzet millióinak; a szellem áthatotta e hazának népét és széteszlett a haza népe

alatt, együtt lakozott isteneivel, Olympus lakói belé avatkoztak az emberi dolgokba s az arra érdemes ember részesévé lehetett az Olympus isteneihez való felmagasztalásnak. A görög költő elmerült e csodálatos világ harmoniájába, kiválasztotta abból a mi lelkének jól esett vagy fajt, ami képzel-téere és szívére hatott, formába öntötte, tökéletesség után sóvárgó lelkének formájába, mely megállapította az egyeni felelősség s ezzel a költői igazságszolgáltatás remek gondolatát.

A görög irodalom ránk hagyott fényes örökségből alakította meg az utókor az aesthetikát, úgy, amint azt már Arisztoteles szintén e példákat bonczolva megkezdte. E szerint a költő feladata az utánzás, még pedig az ember utánzása. Az utánzás az embernek vele született tulajdonsága, ezt csinálja kis korától kezdve; s az utánzásban mindnyájunknak kedve telik. De a költőnek nem szabad szolgál másoláshoz vinni az utánzást, mert ha ezt teszi, még nem lesz költő. A költői utánzás a dolgoknak nem pontos leírására, hanem hatásosabb feltüntetésére, kiemelésére törekszik, mint a hogy rendesen megielemek. »Ha pedig mondja Arisztoteles Poetikájában ellenetik, hogy nem úgy ábrázoltam valamit, a minő valóságban, azt feleltem, de úgy, amint lennie kellene.« Ime a költői réal-ideál alapelve tisztán, világosan kifejezve. Legyen a költemény valóságos, de nem pusztán valóság, ugyanazt fejezi ki Arany János is, mikor azt tanítja, hogy »nem a valóság, hanem annak égi mása az, a mitől függ az ének varázsa«.

A görög felfogás szerint az ember ugyan az istenek hatalmának van alávetve, de azért önálló erkölcsi lény, ki tetteiért felelős s cse-

között, a hol átváll atyáról fiura, hogy emlékeztesse a magyar embert a honszerelemre.

Most két éve csend volt a turini halottas házban; a halottra leküld'e az Isten az örök békét; ott feküdt a megtört aggastyán az egyszerű szobában, mely az ő egyszerű lelkének legjobban megfelelt; az ágygal szemközt volt gyermekeinek arczképe: az ágy mellett nejeé, ki rég várákozott már ő reá ott, a hol nincs több elválás, nincs több keserűség, nincs több fájdalom, nincs több halál; és kissé távolabb anyja arczképe volt.

Egyszerű kényelem, de diszítés, külsőség semmi; a merev jellemű, a meleg szívű, puritán bölcsnek pihenő szobája.

De két év előtt tele volt e szoba virággal, tele volt az ágy virággal, koszoruk mindenfelé és a mely csendet nem zavarta meg más, mint ha egy magyar ember halkan bement, megállt és zokogva távozott.

Két év mult el azóta; a halottat eltemették, úgy a mint nem temettek el soha senkit azelőtt.

Más ember, ha meghal, az övéi siratják, az övéi hordanak a sirhalmára koszorút.

Ő a sirban is a nemzet atyja maradt, az ő sirhalmá nem egy család tulajdona.

E hó 20-án, halála napjának évfordulóján, a forrón szerető fiu ment ki korán reggel imádkozni és siratni; ma a hazafi megy ki a sir mellé állni, őrt állni a sir mellett, mint a hogy őrt áll a szellem mellett, az elvek mellett az emlék mellett az élők között.

Azért jöttem haza, hogy a sir mellé álljak testileg a gyászos emléknapon, szellemileg mindig; és bár a halottnak elvei nem diadalmaskodnak is teljes egészségben és bár az emberi szenvedélyek még azokat sem engedik egészen együtt érezni és együtt cselekedni, a kiknek legközelebb kellene állaniok hozzá, de azért van valami, a mi diadalmaskodott a halálon és a mit az emberi szenvedélyek érintetlenül hagynak; e valamiben rejlik az erő,

lekedeteinek következtetését türi, ha szenvednie kell. Ez a felfogás veti meg alapját a hatalmas görög drámának, melyben az egyeniség teljes érvényesülése jut diadalra.

A görög költészet a kalokagathosza szép-jó elvét tűzte zászlóárá, megegyezőleg az élettel, melynek szintén ez a gondolat adta meg az értéket

De a görög klasszikus világ napja is nem-sokára letűnt. A macedoniai uralom, majd a római hódítás kora ez irodalom elfajulását mutatja. A római költők igyekeznek ugyan még utánozni a görög klasszikusokat, de ez inkább a formára és az anyagra terjed ki, a szellem egészen megváltozott. A fényűzésben elpuhult és erkölcsében megromlott Rómának másban tellett kedve, mint Görögország művész népének, melyről jellemzően mondja Horatius, hogy a dicsőségen kívül semmire sem vágyott. Ovidius és Tibullus érzéki költeményei kiváltképpen jellemzik azt a közönséget is, melynek számára e költemények készültek. A jellem nagysága és tisztasága, az ember örökszép eszménye a képzeletből is kivesszett, a közönség élvezete az érzékiségen felül nem emelkedett s az írók ennek szolgálatába szegődött. A képzetű, családság, kétszínűség, hiteltelenség, önzés a költészetre is rányomta bélyegét s a Tacitus gonosz, elvetemült korának, a Martialis fajtalan társadalmának légkörében az irodalom is elkorcsosodott. Epikurost rosszul értelmezett tana hatotta át az embereket mindenütt, a hová a római cultura elhatott.

(Folyt. köv.)

a mely nem nyilvánul talán évtizedekig, de azért mégis ott van és ebből fog meríteni a magyar nemzet lelkesedést és elszántságot, ha eljön a nagy nap egykoron.

És ma látni fogjuk a zarándoklók hosszú sorát; nem rendelt ünnepet senki; nem parancsolta semmi hatalom azt, hogy a város gyászt öltsön; nem vezeti senki a lakosság ezreit, tizezreit mind egy pont felé; csak az vezeti, a mi ott van a szivben, a mi ott van a lélekben és a mit nem tép ki onnan sem a mindennapi élet gondja, sem a mindennapi élet küzdelme, a párt és személyi összezörrenés.

A magyar nemzet édes atyja nyugszik abban a sírban, a melyhez ma elmennek polgartársaim; menjenek halkan, némán, mert az, a ki életemben sohasem nyugodott, ott nyugszik és örök álmát aluszsza.

Kossuth Ferencz.

Kossuth emlékezete.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márcz. 23.

Megható gyászpompával és a kegyeletes erzesek hű tanúságtételével adózott a főváros közönsége Kossuth Lajos emlékének. Gyászlombok a hazakon, virágdísz a drága sírdomb felett és hatalmas temetési menet fekete fátyollal bevont nemzeti lobogók nyomán jelentettek, hogy ki igazán élt a nemzet javáért, az emlékező szivekben sokaig élni fog halála után is.

Az erős tavasz meleg napja ragyogta be a főváros utcáit. Impozáns menet, a főváros ifjúságából, független testületeiből és hazafias érzésű nőkből álló gyűlés vonult végig gyászelvényekkel a Múzeum-köruton és Kerepesi-uton át a temetőig, hogy fohászokdjék Kossuth sírja mellett a magyar szabadságért. — Rendben történt a fölvonulás és a sír mellett az ünnepély, mely egészben és részleteiben is méltó volt az ünnep komolyságához.

A menetben részt vettek zászlókkal a belvárosi Kossuth magyar asztaltársaság, az első budapesti gabona munkások egylete, az újpesti kalapossegédek egyesülete, a budapesti asztalos ipartestület, Kossuth Lajos jótékony-sági egylet, az első magyar gazdasági gépgyár tisztviselői, a magyar íjak haladás köre, a budapesti általános timár egylet, a csizmadia ipartestület, a gépészeti egyesület, a IX. ker. Kossuth Ferencz asztaltársaság, a budapesti kovács segédek egyesülete stb. stb.

A menet három óratájban indult meg. A Múzeum-köruton Brázay nagykereskedő háza előtt egy perczre megállt a menet. Az erkélyen Rutkayne Kossuth Lujza, Kossuth Lajos nővere állott. A közönség kalaplevéve üdvözölte őt.

Kossuth sírját, a mikor a menet odaért már nagyszámu közönség vette körül. A sírhely vaskorlátján belül állottak az országgyűlési képviselők és Kossuth Ferencz, a ki gondosan rendezgette atyja sírkövén a koszorukat. A képviselők közül számosan voltak jelen. A sírhelyet szebbnél-szebb koszoruk ékesítették.

A sírnál először Endrey Gyula országgyűlési képviselő tartott beszédet a 48-as és függetlenségi párt nevében: Mély csendben és a levett kalappal álló néptömeg előtt mondotta el hatásos beszédét.

Beszédében lendületes szavakkal ismertette Kossuth Lajos halhatatlan érdemeit. — »Bennünk él — ugymond — és élni fogsz mindörökké, mert te nem haltál meg Kossuth Lajos és nem is halhatsz meg soha!»

A beszéd befejező része így hangzik: A megalkuvás korszakában akadtak ugyan olyanok, a kik tégedet örökre eltemetni akartak és a kik csak azért kívántak hazahozni halhatatlan lelked porhüvelyét, hogy Itália kek ege alul egy hazajáró lélek ne

kisértsen és ne zavarja a kishitűek csöndes nyugodalmát.

Azt hitték, hogy ha téged haza hoznak és itthon gyászpompával eltemetnek, megtették minden honfiai kötelességüket és sírodra felirhatják: Meghalt, eltemettetett. — Elhunyt — elfeledtetett.

Hála a nemzet géniusának, — család-tak. Téged nem feledett el a nemzet és nem fog elfeledni soha: mert a te neved kitörülhetetlenül be van véve minden igaz magyar szivében és mert a te nagy lelked ma is él, ma is munkál, ma is lelkesít, teremt és alkot, küzd és — győzni fog...

A függetlenségi és 48-as párt nevében leteszem sírodra a koszorut és a párt nevében egy hitvallást teszek:

Hiszek egy istenben, magyarok Istenében! Hiszek a te eszméid örök igazságában, a te elvoid diadalában! Hiszek a te hallhatatlanságodban, hiszek a te fel-támadásodban; mert te nem haltál meg Kossuth Lajós és nem is fogsz meghalni soha!

A szónok nagy lelkesedést keltő beszéde alatt letette a sírra a függetlenségi és 48-as párt gyönyörű koszoruját. Ezután Bartók Lajos országgy. képviselő szavalt a remek alkalmi költeményét a közönség zugó éljenci között.

A gyönyörű költemény így hangzik:

Rómának elszánt hős polgárai
Megesküvének véres kardjaikra,
Caesar holttestén, hogy megtartani
A szabadságot, szállnak harezí síkra
S kivívja a hon üdvét kardjok ujra,
Vagy halni fognak... S mert elbuktanak:
Kardjokba dőltek, mely Caesart leszurta,
A római köztársaságiak.

Oh, szent a sír, a mely fölött mi állunk,
Nem zsarnokot: szabadsághót fedez.
Caesar Brutusa volt Kossuth mi nálunk,
Nem sír: új ezredév bölcsője ez.
E földben, hogy Kossuthnak nyugta légyen,
Mire esküdjünk, szabad magyarok?
Hogy nem nyugszunk a haza védelmében,
Mig sírjából ő föl nem támadott!

Ti jertek, kik védvén hont s törve önkényt
Szenvedtetek mint ő és megtiportak,
Kítől megvonták, mig küzd Anteusként,
Érintését az anyaföldi pornak.
Ti jöjjetek aldozni Kossuth sírján,
Kiket hajléktokból kiűzteknek,
Kik ezer évig e hazáért viván
Koldussá tón a hazaszeretet.

S hozzátok szólok, a kiknek kenyérték
S hajléktok sem volt e honban soha,
Mert munkálkodtok, mint ő, s nem önérdék
Bálványa készit, de mint őt: a haza!
Te vagy az ország, nép, szived-s karodban
Harezol s teremt a lelkesült erő
S vezérel a leginkább fáradatlan;
Hogy küzdhesse: ravlánczod letépte ő!

Oh piramist emelnénk bár fölebe:
Csak törpité e jel a pusztá sírt,
Mert pusztá bár: magasb ez, és emléke
Elnémit minden lármas hangu hirt.
S kinek ajkán »legyen« lehelletéből
Félistenek hada szállt győzelemre,
E nagyban im a legnagyobbak közül
Tudjátok-e, legnagyobb mi volt benne?

Ki a világ első polgára volt:
Washingtona volt Kossuth e hazának,
Első munkása a honnak e holt,
És lelke bennünk új munkára támad!
Korán kelt, márczius tavaszán tette,
S börtön s bitó közt a számkivetésben
Lelvén szabadságot: nem csüggedezve
Munkált kilenczven év kemény telében.

Oh, láttad őt, nép, büszkén és szegényen,
Ki kormányzója volt egykor hajónknak?
S megérted, mit hagy örökül? kezében
Zord szirtjén koldusbo'ja s tolla volt csak
Honért, kenyerért és becsületért

Az agz keze e kettőn nyugodott,
Mely kiragadta az ég mennykövét,
S a zsarnokkézből a kormánybotot!

Megérted a példát: — Tettel és dologgal
Együtt imádj hazát s becsületet:
S ha szabadságra vágysz: le a gazokkal,
Kik prédalesben fonkerengnek!
Aranybilinc-ét önző szolgaságnak
A henyé keze könnyebben verik;
Ily romlott birvagy adta el hazánkat
S szült árulókat századévekig!

Óh, szent sír vagy te, mert örök szabadság,
Bölcsője vagy! S csak az áldozzon itt,
Ki eszméd örve, méltó szivü hozzád,
S megérti, mit e néma ajk tanít.
E földben, hogy Kossuthnak nyugta légyen,
Mire esküdjünk, szabad magyarok?
Hogy nem nyugszunk a haza védelmében
Mig sírjából ő fel nem támadott.

Majd a Kossuth-egyesület nevében Pe-regrynyne helyezett díszes koszorut a sírra, szép beszéd kíséretében. A beteges fekvő Babó Emil országgy. képviselő helyett Glatz György, a szegedi polgárok nevében Csényi Gábor, a fővárosi polgárok nevében Hannig Gyula a központi asztaltársaságok nevében helyeztek koszorut a sírra. Szép beszédet mondott még Lósy József a magyar nemzeti egyesület nevében.

A zászlókat a sír mellett háromszor meghajtották, a mit minden egyes alkalomkor kalapleemeléssel köszönt meg a sír előtt álló Kossuth Ferencz. Az ünnepség 6 óra után ért véget, a mikor a temetőt zsúfolásig megtöltő néptömeg megkezdte a kivonulást a temetőből.

Táviratok.

Országgyűlés.

(Saját tudósítónk távirata.)

Budapest, márcz. 24.

Ülés kezdete d. e. 10 órakor.

Elnök: Berzeviczy Albert.

Jegyzők: Balogh Géza, Eszterházy Kálmán Molnár Antal.

A kormány részéről jelen van: Banffy Dezso Fejérváry Géza báró, Dániel Ernő, Dirányi Ignác miniszterek.

A múlt ülés jegyzőkönyvét felolvasták és hitelesítették.

Az első felszólaló a mai ülésen Gromon Dezso államtitkár volt, ki a tegnapi beszédekre válaszolva védi álláspontját.

Szállítási ügyben Komjáthy Béla szól és pártja nevében utasítja vissza Fejérváry miniszternek a tegnapi ülésen kifejezett azon gyanusítását, mintha az ellenzék dynastia ellenes volna.

Sokkal nagyobb szolgálatot tesznek ő felségének — ugymond, a miniszterek felé fordulva — azok, a kik őszintén feltárják a nemzet óhaját ő felsége előtt, minthogy udvaroncokként félrevezetik. (Zajos tetszés.)

A függetlenségi párt elve az: »add meg a királynak a tui a királyé, de megköveteljük a nemzetnek azt, a mi a nemzeté«.

A miniszter elítélte a nemzet hőseit, a kik a szabadságért haltak el, ők pedig most elvárják a minisztertől, hogy sértő gyanusításait visszavonja s ő felségét felvilágosítsa, a kihez minden párt, a nemzettel együtt, egyaránt rugaszkodik.

Viharos tetszés és taps hangzott fel Komjáthy nagyhatásu beszéde után.

Horváth Gyula felolvassa az »Egyet-értés mai számából Csészenek ezredesnek, a »Ludovika akadémia« parancsnokának kiadott parancsát, mely szerint a honvédtiszteknak megtiltja a parlament karzatán való megjelenését, a mig a honvédelmi tárca költségvetését tárgyalják, mivel az ellenzék oly kiméletlenül támadja Fejérváry minisztert. (Nagy zaj balról.)

Kijelenti, hogy ő ebben a mentelmi jog megsértését látja és fölkéri az elnököt, hogy ezt adja ki a bizottságnak,

Berzeviczy kijelenti, hogy megteszi. Sima Ferencz után Ugron Gábor tiltakozik a honvédségnek illetlen politikai kihasználására és a parlamenttel való szembeállítására.

A Janszky-eset feilázította a nemzetet — dörgi Ugron — most pedig a honvédséget vonják be a politikába.

Napoleon a hadsereget felhasználva politikájának trónt bitorolt, de mi nem engedjük, hogy a honvédséget így használj felük. (Viharos tetszés és taps.)

Szünet után Apponyi Albert szólott Csesznak rendeletében súlyos sértést lát, föl-hívja tehát a tuloldalt, hogy ne szankcionálja szavazatával, különben az ellenzék fogja azt megtorolni.

Bolgár Ferencz és Tóth Ernő konstatálják, hogy Csesznak rendelete a szolgálati szabályzathoz ütközik.

Kossuth Ferencz szintén tiltakozik a honvédség ilyen felhasználása ellen.

Fejérváry kijelenti hogy a rendeletet tőntéztette! (Zajos közbeköltások Gyalázat! Alávalóság! Elnő: folytonosan csenget.)

Parancsbeli megjegyzés — folytatja a nagy zajban Fejérváry beszédét — csak olyan képviselőkre vonatkozik, a kik ő vele oly hangon diskurálnak, hogy a fegyelmet is rontják. A tisztek a lapokból is elolvashatják a beszédekét, de az mégis másképp hat. (Viharos derűség.)

Végül Ugron ellen akarja kijátszani az utolsó tromfot. Felolvassa Ugron Gábor egy memorandumát, melyet a hadügyminiszterhez intézett a székely vasutak ügyében (Kialtasok; ez nem hivatalos.)

Ugron rögtön felel erre, kijelenti, hogy közérdekből tette, de az nem volt hivatalos, míg a minisztert azért fizetik, hogy magyarul levelezzon. (Tetszés és taps.)

A tételt különben elfogadták.

Ülés vége d. u. 2 órakor

Wasquez grófné és Nopcsa báró.

Budapest, márcz. 23. (A Debreczen ered. táv.) A m. kir. operaházban a színházi törvényszék tegnap este ült össze és ítélték Wasquez Iona grófné, a m. kir. operaház művésznője és Nopcsa báró intendans között történt ismeretes ügyben.

Nopcsa báró ugyanis, mikor azt a drákói szigorúsága rendeletet hozta Wasquez grófné férje volt az, kin azt először vegrehajtotta.

A művésznő Nopcsa bárót az operaház színpadán szidta le férje kitiltásáért. A színházi törvényszék ezért tegnap este Wasquez grófnét egy havi fizetésének elvesztésére, ezerkétszáz forintot ítélté.

A törvényszék így ajakult meg: elnök és feleperes Nopcsa báró, Alszegehy operaházi főrendező, vádló, Kerner korrepetitor és Kiss tenorista, bírák.

A tárgyalás folyamán Nopcsa báró és Wasquez grófné közt többször éles és gúnyos szóváltás volt.

Bánffy Dezső báró és a szerbek.

Budapest, márcz. 24. (A Debr. ered. táv.) Bánffy Dezső báró a magyarországi szerbeket a hó 26-ára értekezletre hívta össze budavári palotájába. Az értekezletet Bánffy azon czim alatt hívta össze, mintha annak célja a szerb autonómia rendezése volna, azonban — mint legbiztosabb forrásból értesülünk — a miniszterelnök a szerb patriarkátusnak Budapestre való áthelyezése felett akar a szerbekkel alkuba bocsátkozni.

Ujdonságok.

* **Mitrovics Gyula megérkezése.** Mint a legmegbízhatóbb forrásból értesülünk, nt Mitrovics Gyula ur Debreczenbe ápril 8-án, szerdán érkezik meg. Lelkes örömmel hozzuk e hirt olvasóink tudomására.

* **Városi közgyűlés.** A folyó 1896. évi márczius hó 26-dik napján csütörtökön dél-

előtt 9 órakor a városháza nagy tanácstermében tartandó rendes bizottsági közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Polgármesteri jelentés 1896. évi január-február hónapokról. 2. Pénzügyminiszteri leirat az adófelszámolási bizottság megalakítása tárgyában. 3. Tanácsai előterjesztés: Szabolcsvármegye közönségének a belügyminiszteriumhoz, 93,756/995 sz. körrendeletének hatályon kívül helyezése végett, ugyanoda intézett s ide támogatás végett küldött feliratára. 4. Ugyanaz: Abauj-Tornamégy közönségének, a nyugdíjtörvény módosítása iránt a belügyminiszteriumhoz intézett s pártolás végett ide megküldött feliratára. 5. Ugyanaz: Kolozsvár város közönségének, — az ottan létesítendő második P a s t e u r f é l e gyógyintézet felállítására iránt, a belügyminiszteriumhoz intézett s pártolás végett ide megküldött feliratára. — 6. Ugyanaz: A »Fröbel« gyermekekért segély iránti kérvényére. 7. Ugyanaz: A debreczeni munkás dal-egyletnek az ezredéves országos dalünnepélyeni részvételre céljából segély iránti kérvényére. 8. Ugyanaz: A népnevelési bizottság kiegészítési tárgyában. 9. Ugyanaz: A debreczeni dal-egylet köszönő iratára. 10. Ugyanaz: A Dedő-utcai volt iskola telek értékesítése és a Cser-utczáról Timár-utczára nyuló nagy üres telken óvoda létesítése iránti intézkedés tárgyában. 11. Ugyanaz: A debreczeni ágostai hitv. ev. egyháznak bái nyomtatványok díjmentes nyomását megtagadó tanácsai végzés elleni fellebbezésre. 12. Ugyanaz: Községi kötelekbe felvétel iránti kérvényekre. 13. Ugyanaz: Katona József telek eldarabolhatóságának engedélyezése iránt kérvényére. 14. Ugyanaz: Polgárosítás iránti kérvényekre. 15. Orvosi és baba oklevelek kihirdetése.

* **Eletmentő városi hivatalnok.** A bizonyos haláltól mentett meg D ö m s ö d y Kálmán városi hivatalnok vasarnap délután egy szerencsétlen nyavalytörős embert. A »Tisza« palota előtt robotolt ugyanis a szokotnál véletlenül gyorsabban a kis gőzös, mi alatt a sinek között botorkált egy összetöprődött emberke. Ügyet sem vetett a gépész csengetésére, hanem ott kerésgelt a sinek között valamit. Arca halvány, szeme besétt volt és tétovázó tekintetet vetett a körülötte álló megdermedt emberekre, kik látták ugyan a pár pillanat múlva bekövetkező végzetes szerencsétlenséget, de az ijedtségtől mozdulni sem bírtak. Még csak egy pillanat és a szegény nyavalytörős emberen keresztül megy a gép, abban a perczen azonban, mint egy hős ugrik elő D ö m s ö d y Kálmán, fél kézzel megragadja és kirántja a sinek közül a szerencsétlent. A kuszált haju, ősz emberke csodálkozva tekint az összecsendült tömegre, aztán botorkázik tovább. Nem is sejti, hogy a bizonyos haláltól mentette meg őt az az ifju, saját élete kockáztatásával. A bátor ifjut a tömeg lelkesen éljenzete meg.

* **Utásztisztek Debreczenben.** Az alispán arról értesítette ma Hajdumegye egyes községeinek előjáróságát, hogy a császári és királyi hadügyminiszter a folyó 1896. évben utásztiszteket küld ki Debreczen és egyáltalában Hajdumegye hadászati utainak megvizsgálására és nyilvántartására. Az alispán intézkedett, hogy az utásztiszteket készséggel fogadják a hol megjelennek.

* **Tűz Téglason.** Tegnap d. u. 4 óra tájban Bleier Mór téglási lakos gazdaságában tűz ütött ki és három szalmakazlat elhamvasztott. Az erős szélben, nagy szerencsétlenséget okozhatott volna e tűz, de az erélyes vezetők lelkijelenlétük és bátorságuk által, a lakosság gal együtt elejét vették a veszedelemnek. A gazdának különben semmi kára sincs, mert az elégett három kazal biztosítva volt.

* **Halálozás.** RácZ Juliauna Polgár Kovács Janosné asszony folyó hó 21-én d. e. 12 órakor, élete 71-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése tenap délután ment vegbe.

* **Felülvizsgálat.** A balmaz-ujvárosi járásban az idén a fősorozás eredménye nagyon

kielégítő, amennyiben 300-an felül áll a besorozottak száma. A pótvizsgálat, illetve felülvizsgálatot tegnap délután tartották meg, amikor is 22 jelentkező közül 14-et bevettek. — Előállott az idén a balmaz-ujvárosi járásból összesen 1020 egyén, ezek közül bevettek 301-e, a többi részint alkalmatlanoknak nyilvánították a katonai szolgálatokra, részint pótsorozásra utasították.

* **Katonai felülvizsgálat.** A katonai vegyes felülvizsgáló bizottság tegnap d. e. a Kossuth kaszárnya VI. sz. termében gr. Dégenfeld József főispán, Suvich Jenő és Görgy Vincze ezredesek elnökelete alatt felülvizsgálatot tartottak. A helybeli m. kir. 3-ik honvéd gy. ezred a felülvizsgálatra előállított 17 embert, elbocsátott ebből a bizottság 16 embert, tovább szolgálni köteleztetett 1. A b. ujjvárosi járás főszolgabírája előállított 22 embert, ebből besoroztatott 14, visszahelyeztetett 8.

* **A szervező bizottság ülése.** A városi szervező nagybizottság holnap délután fel 3 órakor a városháza nagytanácstermében folytatja munkálatait s remélhetőleg már nem sokára be is fejezi.

* **Petőfi-ünnepély a collegiumban.** A debreczeni ev. ref. főgimnázium önképzőkörének ifjúsága, mint minden évben, ugy a jelen esztendőben is márczius 22-én megünnepelte a nemzet legnagyobb lyrikusának, Petőfi Sándornak emlékeztétét. Egyszerű ünnep volt, mely által a kollégiumi ifjúság a nemzet nagy dalnoka iránt érzett kegyeletét mutatta ki. A főgimnázium tanári kara részéről dr. Gulyás István, az önképző kör felügyelő tanára volt jelen. A közönség, mely jobbjára a collegium ifjúságából állott, mely csendben hallgatta végig a műsor egyes pontjait, minden egyes szám után tapsok és éljenek zaját viszhangozta a terem. Az ünnepélyt d. e. fel 11 órakor nyitotta meg ifj. Osváth Ferencz, a kör elnöke, határos elnöki megnyitójával, melyben Petőfiné és költészetének a szabadságharcra való hatását emelte ki. A megnyitó beszéd után a »Nemzeti dal« szavalta el Ciriak Gyula VIII. o. t. lelkesedéssel, mely magával ragadta a hallgatóságot. Ezután Molnár Isván VIII. o. t. olvasott fel egy érdekes és tanulságos értekezést Petőfiről és 1848. márczius 15-éről, mely egy nagyobb keretű ünnepélynek is díszét képezte volna. Majd Madarasi Gyula VIII. o. szavalta el Petőfiné ismeretes költeményét: az »Élet vagy halál«-t. Szavalónak erőteljes hangja és jó előadási képessége emelte a műnek különben is nagy hatását. A program ötödik pontját Farkas Imre VII. o. t. felolvasása képezte; szerző egy kedves románczát — cizme »Lapis refugii« — olvasta fel, a közönség élvezettel hallgatta végig. Gévai Béla VI. o. komoly szavazata következett ezután; e fiatal, tehetséges szavaló általában kellemes benyomást idézett elő. Végül Ajtai Jenő VIII. o. lépett az emelvényre, hogy az ünnepélyt vig szavazatával befejezze. A hallgatóság tetszését kétségkívül kivívta, mert még két monológot kellett elszavalnia. A közönség fél 12 órakor, az ünnepély végével, emelkedett hangulatban oszlott szét.

* **A nádudvari országos vásár határideje** ápril hó 6-ára volt kitűzve. Nádudvar község előjárósága ennelfogva kérvényt nyújtott be a keresk. miniszterhez az iránt, hogy tekintettel arra, hogy e napon Husvét másodnapja lesz, a vásár határidején ápril 7-ére való áthelyeztetését egedélyezze. A keresk. miniszter ma érkezett leiratában Nádudvar község kérelmének helyt adott.

* **Sorozat H.-Böszörményben.** Hajduböszörményben a fősorozások e hó 14—18-ig tolytak le. A sorozásokon Somossy Béla polgármester, mint polgári elnök és Dr. Losonczy Álmós t. főorvos működtek közre. Az eredmény a következő lett: előállított a sorozáson összesen 493 hadköteles, ebből újonczjutalékra besoroztatott 82, mint 1 évi önkéntes 2, a póttartalékba pedig 18. Távol maradt 19. A h.-böszörményi legények e szerint nem igen hagyják elsatnyulni erőiket.

* **Városi bál.** Mint halljuk, szombaton este a „Bika” dísztermében városi bált tartottak. Azért írjuk, hogy mint halljuk, mert azon meghívóból, a melyet hozzánk nem küldtek, nem is értesülhettünk. A bál mint bennünket értesítettek, nem sikerült, dacára a buzgó és tapintatos (?) rendezőség minden erőlködésének. Pompában égett, fényben uszott minden, csak az volt kár, hogy nem volt kinek pompázni. Egész egykedű 11-ig várt a rendezőség, hogy a „Bika” terme legalább félig megteljen közönséggel, de biz a rendezőség tapintatlansága és önkényes eljárása folytán még a kik abban az óriási kitüntetésben részesültek is, hogy meghívót kaptak, nagyjából idegenkedtek a báltól és inkább otthon maradtak (szerencsésükre!) Hja t. rendezőség, ha önök Debreczenben mágnás bált akarnak rendezni — amár itt a mágnások vajmi kevesen vagynak — akkor nem kell annak városi-bál címet adni. A beküldött névsorból kitűnik, hogy a következők voltak jelen:

A s z o n y o k Sesztina Jenőné, Márk Endrene, dr. Varga Emilné, Veressné Szathmáry Teréz, dr. Kola Jánosné, Volf Jánosné, Szikszay Istvánné, Török Gáborné, Miskolczi Jenőné, Szentkirályi Tivadarré, Lengyel Imréné, Rotschnek V. Emilné, Mérey Ottóné, Tóth Kalmánné, Benkő Sándorné, Czeglédi Gyuláné, Horváth Istvánné, Fried Leóné, Tarbay Józsefné, Muraközy Lászlóné, özv. Szóke Jánosné, özv. Gölll Nándorné, Szabó Miklósné, özv. Tóth Gyuláné, Györfly Aladárné, dr. Sárvary Gyuláné, özv. Tóth Ferenczné, Eötvös K. Lajosné, dr. Csorba Lajosné, Szinay Gyuláné, Békessy Lászlóné, Láposy Ferenczné, Jóó Istvánné, Berger Móráné, Se. Jancs Lajosné, Füleky Pálné, dr. Losonczy Almosné, Medgyaszay Miklósné, dr. Fráter Imréné, Kaszanyitzky Endréné, Mayer Emilné, Orbán Alajosné (Budapest), Berger Jenőné, Rickl Artálné, Köhn, Dezsóné (H-Nánási), Stah Gézáné, dr. Nagy L. né, Fényes Lajosné (B. Ujfalu), Farkas Mórné, Széll Parkasné, özv. Harsányi Sándorné, Berger Vilmosné, Láng Béláné, Rössler Richárdné, özv. Szabó Lajosné, Kardos Lászlóné, Tóth Aurélné, Palfy Gáborné, Vecsey Zoltánné, Zádor Lajosné, Szegő Istvánné, Ábrahám Lászlóné, Udvarhelyi Gézáné, Bészler Károlyné, Szikszay Sz. Józsefné, Szunyogh Sándorné, dr. Bruckner Ernőné stb. Leányok: Dégenfeld Anna és Mária grófnők, Kardos Ilonka, Szegő Elza és Ida, Ábrahám Irma, Szikszai Szabó Lenke, Draveczky Lilla, Széll Marianna, Harsányi Emma, Fényes nővérek, Farkas Erzsike, Király Ilonka és Irén, Varga Irén, Losonczy Margit, Láposy Anna, Szóke Gizella és Ilonka, Szinay Böcke, Beressy Berta, Czeglédi Vilma, Mérey Ottil, Rotschnek Róza, Fekete Leóna (Budapest), Fényes Lenke (Székelyhid), Eötvös Flóra, Sárvary Adél, Tóbi Josefa, Miskolczi Etelka, Kovácsy Erzsike, Tarbay Mariska, Horváth Mariska, Fried Eta, Pásztor Gizella, Mayer Olga, Berger Margit, Stern Mariska, Jákó Polni (Derecske) stb. d.—6.—

* **Ribillió.** A tartalékos tisztek között nagy most a ribillió. Izgatottak a fiatalok, a kiknek most először jut az a szerencse osztályrésztől, hogy fegyvergyakorlatra bevonuljanak és haragosak az öregebbek, akik másodikk vagy éppen utolsó gyakorlatukat szolgálják le az idén. A hadügyminiszternek egy rendelete idézte elő ezt a ribilliót és a tartalékos tisztek nagyon vegyes érzelmekkel fogadták a hadügyminiszter rendeletének következményeit. A tartalékos tiszteknek szabály szerint tudvalevőleg önkéntesi szolgálatuk után a második, a negyedik és a hatodik évben kell fegyvergyakorlatra bevonulniok. Tudta tehát mindenki, melyik évben éri őt a kellemetlen kötelesség, csak abban nem volt bizonyos, vajon tavasszal vagy forró nyárran hívják-e be őt. Nem gondolt a dologra, csak úgy április közepe táján kezdette érezni, hogy most már nemsokára meg kell kapni a behívó-czédulát. Két-három héttel mielőtt jelentkeznie kellett, meg is hozta számára a posta a behívót. — A hadnagy ur gyorsan pakkolt, a szabónál meggaztattatta kissé kopásnak induló egyenruháját, ledörzsölte a rozsdát, meg a kardját megmosta, azután felült a vonatra és indult execzirozni. Ennek

az állapotnak most egyszerre vége van. — Eltűnik az a nyugalom, melylyel tartalékos tisztek éltek addig, bevonulniok kellett. A hadügyminiszter ugyanis utasította a csapatparancsnokokat, hogy azoknak a tartalékos tiszteknek és hadapródoknak, a kik a fegyvergyakorlatra kötelezve vannak, minden évbe tekintet nélkül a fegyvergyakorlat idejére, már február elején küldjék el a behívót. Az idén pedig a csapatparancsnokságoknak azonnal el kellett küldeniök a behívót. Ezek a behívók mostanában mentek szét a tartalékos tisztekhez és most az is, akinek júliusban vagy augusztusban kell bevonulnia, az is tudja, hogy mikor kell egyenruhába bujni. — Elonyos, hogy a hadügyminiszter e rendelete czelszerű, mert legalább mindenkinek van ideje jó előre gondoskodni arra az időre, amikor be kell vonulnia.

Lelőtt jegyző. Szabolcsvármegye Pátróháza községnek körjegyzőjét, Vágó Lajost, e hó 17-én este fél kilencz órakor lelőtték. — Vágó hivatalában dolgozott s a gyilkos az ablakon keresztül lötte le. A golyó fejébe hatolt s rögtön halált okozott. Vágót özvegye és hat gyermeke gászolja, a kik iránt általános a részvétel. — A vizsgálatot a rejtélyes ügyben azonnal megindították, de eddig nem jutottak a tettes nyomára.

Meghívó. A debreczeni „Iparos kör” évi rendes közgyűlését, 1896. április hó 6-án d. u. 3 órakor tartja meg a kör helyiségében. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Jelentés a múlt évről s ezzel kapcsolatban a számvizsgáló-bizottság jelentése. 2. A költség-előirányzat megállapítása. 3. Titkár, jegyző, könyvtárnok, gazda és ügyész választás. 4. A kisorsolt választmányi tagok helyeinek választás utján való betöltése. 5. — A felmentvény megadása. 6. Az általános ipartestület megalakítása tárgyában egy szervező bizottság kiküldése. 7. Indítványok. E közgyűlésre a kör alapító, rendes és pártoló tagjai — a pontos megjelenést kérve — tisztelettel meghívja az elnökség.

* **Az „István” gözmalom társulat munkásainak önképző és segélyző köre** f. hó 29-én vasárnap d. u. 3 órakor tartja meg saját helyiségében évi rendes közgyűlését, miről a kör alapító, pártoló és rendes tagja ezennel értesítettnek. Tárgysorozat: 1. A választmány évi jelentésének felolvasása. — 2. A számvizsgáló bizottság jelentése a zárszámadásokra vonatkozólag. 3. A jövő évi költség-előirányzat megállapítása. 4. Indítványok tárgyalása. 5. Al

Hortobágy öntözésére készült terveket a m. kir. kulturmérnökség helyiségében a gazdasági egyesület által kiküldött bizottság melynek elnöke V á c z y János. tagjai pedig Szücs Mihály, Berger Jenő, Jámbor Ferencz, Sporzon Pál és még többen, ma délután fogják megtekinteni.

MUTATÓ TÁBLA.

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, csütörtökön és szombaton este 6—7-ig.
Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3—6 óráig.
A kir. törvényszéknél jegyzőiroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 3 órakor ünnepnapokon d. e. 11 órakor.
A debreczeni kir. járásbírósnak szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.
Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt 11—12 óráig.
Muzeum, a kollegiumban, nyitva van vasárnaponként d. e. 10—12-ig.
A Gönczy-egyesület „Otthona” a kereskedelmi akadémiá palotájában
Anyakönyvi hivatalos órák:
 Délelőtt:
 Hétfőn)
 Csütörtökön) 11—12 óráig.
 Kedden)
 Szerdán)
 Pénteken) 9—11 óráig.
 Szombaton)
 Délután:
 Minden hétköznap) 2—5 óráig.
 Vasárnap délelőtt) 9—12 óráig.

Tanügy.

Fölmentések a szóbeli érettségi vizsgálat alól. A közoktatási miniszteriumban ismét anket foly, melyre középiskolai tanárok s igazgatók hivatalosak. Wlassics Gyula miniszter a meghívóban azt a kérdést tűzte ki: miben volna az érettségi vizsgálat egyszerűsíthető s főleg a szóbeli vizsgálat alól nem volnának-e részben vagy egészben fölmenthetőek azok a tanulók, kik több éven át szorgalmasan tanultak s az illető tárgyból jó kalkulust kaptak. A miniszter a fölmentésnek ezt a rendszerét egyrészt az ambíció fokozására jó eszköznek tekintti: de főleg a főigazgatók dolgán kívánna vele segíteni s azt akarna elérni, hogy a nagyobb tanulók alaposabb megvizsgálására több idő jusson. A dolog természetéből folyik, hogy az anketre hivatalos személyek véleményét nem ismerjük. De a miniszteri meghívó azt a benyomást teszi, hogy a miniszter már állást foglalt a reformkérdésben, — ha pedig így van, akkor meg is fogja csinálni. Csak azt nem tudjuk miképen. Törvényrevízió nélkül aligha fog menni s dolog. Nert hiszen a középiskolai törvény 21 és 22 §§ imperative rendelik el az írásbeli és szóbeli érettségi vizsgálatot; a fölmentés lehetőségéről a törvényben szó sincs s azt belemagyarázni sem lehet. Tanári körökben sokfelé foglalkoztak a reform-tervvel, de korántsem rokonszenveznek vele egyértelműen, miként azt félhivatalos részről hirdetik. Tanáraink nagyon jól tudják, hogy a mi jó lehet Németországban, az nem mind okvetlen kívánatos nálunk is. Mert az érettségi alól való fölmentés elve alkalmasint szintén onnan került magyar földre. Németországban ugyanis 1891 óta a fölmentés nagyon széles mederben meg van engedve; sőt ott az egy tárgyból kapott elégtelen jeget is kiegyenlíthető egy másik tárgy jobb érdemjegyével. A részleges fölmentés meg van különben Ausztriában is. De nálunk meg mindig sokan vannak, a kik azt tartják, hogy a mi speciális viszonyaink nem alkalmasak erre a reformra.

Közgazdaság.

Az első leánykötéstartási egyesület m. sz. 1896. márcz. 15-en, d. e. 1/2 10 órakor tartotta Schwarcz Armin elnöklete alatt 33-ik rendes közgyűlését. Ezen intézet 33-ik igazgatási évében ismét örvendetes erkölcsi és anyagi sikert mutat fel. Az évi jelentésből kitűnik, hogy a lefolyt évben 3099 tag 6341 jutalékrésszel iratott be és magán jutalékok fejében 154,281 frt 47 krt fizettek ki. A mérleg-szerűleg kimutatott m. évi 200,118 frt 84 kr. felesleggel a díjtartalék 1,111, 684 frt 78 kr-ra, a nászjutalék felemelési tartalék 67,034 frt 95 kr-ra, a külön tartalék 26, 813 frt 96 kr-ra, a felesleg hányadék 21,035 frt 68 kr-ra emelkedtek, összesen tehát 1,226,569 frt 37 kr-ra növekedtek. E mérleg szerinti főösszeg két, az intézet tulajdonát képező, 4 emeletes bérházában, értékpapirokban és takarékpénztári betétekben nyeri fedezetét. A jelentést a közgyűlés tetszéssel fogadta, tudomásul vette és a felmentvényt, a felügyelő bizottság indítványához képest, egyhangulag megadta. Az igazgatóság javaslata egy hivatalnok nyugdíjalap létesítése és 2100 frtnyi alapítási tőke kiutalványozása tárgyában szintén egyhangulag elfogadtattott. Felügyelő bizottsági tagokká felkiáltással megválasztottak: Dr. Alexander Bernát, dr. Simonyi Zsigmond, Basch Lajos, Héger József, Leipniker Gyula és Weil David J. Miután még dr. Murányi Ernő egyleti tag indítványára az összes igazgatóságnak, de különösen Schwarcz Armin elnöknek köszönet és elismerés szavaztatott, elnök a közgyűlést berekesztette.

Kőbányai sertés-piac.

márczius 23.

a) Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű. Öreg nehéz (páronként 300—400 kilon felülisúlyban — krig. 2. Öreg közép (páronként 300—400 kg

sulyban) — krig. 3 Fialat nehéz (páronként 320 klgron felüli sulyban) — krig. 4. Fialat közép páronként 251—320 klgr. sulyban 46—47 krig. 5. Fialat könnyű (páronként 250 klgrig terjedő sulyban) — 46—47 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgron felüli sulyban) 45 krtól — 46 krig. Közép páronként 220—280 klgrig terjedő sulyban) 43—45 krig. Könnyű (páronként 220 klgrig terjedő sulyban) 45—46 krig Szerbiai 9. Nehéz (páronként 200 klgron felüli sulyban) 48—49 krig. 10. Közép (páronként 220—260 klgr. sulyban) 45—46 krig. 11. Könnyű (páronként 220 klgrig. terjedő sulyban 44—45 krig. Sertés létszám 1896 évi márc. hó 16-ik napján volt készletben 17688 drb. 1896. márc. hó 18-ik napján elszállított — drb. 1896. márc. hó 17-ik napján elszállított 294 drb. 1896. évi márc. hó 19-ik napjára maradt készletben 17394 drb. hozott-sertés forgalom változatlan.

Ingatlanok forgalma. Ifj. Tömösvári Péter és neje veszik özv. Kiss Jánosné, Törös Juliánától ezeknek ujosztásu földjüket 800 frtért. Daku István és neje veszik Dacku Mária és társaitól ezeknek 400 szám a. házas telküket 4542 frt, 82 kr. vételárért. Kolozsi János és neje veszik Tóth Zsuzsánna, Szatmári Péternélől ezeknek 3829 sztykvb. foglal hazastelküket 475 frtért. Báthori Mihály és neje Újváry Eszter veszik Emödi Gábor és neje Szekely Esztertől ezeknek csapó-kerti szőlőjüknök 115 négyszög ölet tevő részét 207 frt vételárért. Vincze László és neje veszik Vincze Józseftől ennek 3120 sz. a. házastelkéből öt megillető fele részét átruházás címén 350 frt vételárért. Kovács János veszi Kovács Julianna Porcsin-Sándorné és Kovács Istvánól ezeknek ujosztásu szántóföldjüket átruházás címén 600 frt vételárért. Kalmár István és Alföldi Eszter veszik Guti István és neje Tolvaj Zsuzsánától ezeknek csapó-kerti szőlőjüket 168 frt vételárért. Szabó István és Terkovics Ilona veszik özv. Török Sándorné Szatmári Zsuzsánától ennek 117 sorszámú házat 2500 frt vételárért. Tóth János és Bózsár Eszter veszik Végh Zsuzsánától ennek csapó-kerti szőlőjét 100 frtért Nagy Balint és neje Farkas Sara veszik Konna András és neje Erdélyi Juliánától ezeknek 7166 sztykvb. foglal hazastelküket 1630 frtért. Czeglédi András és neje veszik Czabán Daniel és neje Józseftől ezeknek ingatlanait 2800 frtért. Végh István és neje Kertész Sara veszik Király Mihály és neje Balácsi Esztertől ezeknek 1256 sztykvb. foglal hazas telküket 2500 frt vételárért. Széll József és neje Biró Terézia veszik Toth Ferencz és neje Nagy Juliánától ezeknek 3209 sorszámú hazastelküket 1000 frt vételárért.

CSARNOK.

Hullámok közt.

Regény két kötetben.

Irtá: CSENGEY GUSZTÁV.

Első kötet. 30.

Az ősi kard.

(Folytatás.)

Hős diadalában, az volt veszteségében is, és egy régen elnyomott, elfeledett nemzetnek világhírt, soha el nem muló dicsőséget tudott kivívni.

Följegyzé Clio a nagy hazafi nevét, ki Czegléd-től Debreczenig, Szolnoktól Szegedig járt, kelt, mint egy Cherub, lelkesítő szótának lángpallosával és megteremtő a magyar honvéd hadsereget.

Hasztalan nyultak kiméletlen kezekkel e nagy ember homlokához az opportunitás emberei, hogy letépjék a babérkoszorút, mit a haza font neki: azt a három kiáltást, melyek szabadságharcunk jelszavai lettek, egybe forrasztva irtá föl a történelem muzsája:

„Előre honvéd! éljen a haza!

A harmadik kiáltás az ő neve volt...

Mikor e hármass kiáltás már igen sürűen hangzott, midőn a bánátságban már folyt a vér,

s a horvátok betörték, midőn a nemzet belátta, hogy a béke szép reménye, melyet a magasztos lelkű miniszterelnök táplált, csak illuzió s a valóság szigorú szózata gyógyzni vagy halni szólit: akkor a vén táblabíró leült asztalához s egy rövid levélben haza hívta fiát a székvárosból.

Nem esínált belőle titkot, családjának közepe, vendégei körében irta meg a levelet; hanem, hogy mit akar fiával itthon, azt nem mondta meg senkinek, nem is kérdezte senki, mert ebben az időben az eddig kedélyes, zajos kedvű Mártonfy nagyon komoly, hallgatag emberré lett, ilyen kedélyhangulatban pedig nem volt tanácsos fürkésző kérdésekkel belekötöni.

A jelenlevők azt hitték, hogy értik és megbocsátották neki a titkos gondolatot, mit szemébe mondani nem mertek.

„A székvárosban nagyban foly a honvéd toborzás, Kálmán, Mártonfynak egyetlen fia, félti az öreg ur a fiát, haza hozatja, hogy valamibe bele ne keveredjék.”

Ez volt a titkos gondolat, ezt hitték a család tagjai is, még Ida is, ki különben ritkán érintette félre atyja néma tetteit. Csak Berta esőváltá fejét e sutogások ellenében és mosolygott, szeméi pedig titkos tűzben égtek. És mikor a kedves lányka ilyen csendes, néma ellenzéket képezett a vélemény ellenében, mikor úgy fejté ráta, szeméi ragyogtak és arca mosolygott: senki sem sejtette, mit gondolt magában.

Kálmán megjött komoran, levertén. Erőltetett volt a mosoly arcán, midőn övét megölelte s egész lényén meglátszott, mennyire rosszul érzi magát itthon, ilyen ifjan, ilyen ép, egészséges testtel s ilyen lángoló, lelkesedni tudó szívvvel.

Az öreg ur éppen szobájában volt, mikor Kálmán a viszontlátás üdvözlétein átesett; mert rohamos volt az, sokan voltak együtt. Ebben az időben olyan helyre szoktak gyűlni az emberek, hol valami tekintélyes ember volt a társaságok központja, Mártonfy pedig annak a vidéknek, mely elveit követé, valóságos orákuluma volt.

Kálmánt csak Berta nem üdvözle, szerényen vonult félre, mintha nem is óhajtana a hazajött fia szemébe tűnni, szerencséjére ez nem is vette őt észre, sokkal szórakozottabb volt, semhogy arra ügyelt volna, hogy kit nem ölelt meg? kit nem üdvözölt?

Az öreg ur szobájának ajtaja fölnyílt s Mártonfy esendesen lépett be a társaság közé.

(Folyt köv.)

Tőzsde.

Budapesti gabonatőzsde.

— Érk. d. e. 10 ó. 35. p. —

Őszi buza szept.—okt-re	6.74—75
Új buza őszre 1896.	7.70—8
Őszi rozs	—
Tavaszi rozs	6.40—42
Őszi zab	—
Tavaszi zab	6.25—27
Új tengeri május—jun-ra	4.14—15

Bécsi gabonatőzsde.

— Érkezett d. e. 11 óra 20 p. —

Őszi buza szept.—okt-re	7.39—40
Tavaszi buza márcz.—ápr-re	7.52—54
Őszi rozs	—
Tavaszi rozs	6.91—93
Őszi zab	—
Tavaszi zab	6.40—42
Tengeri máj-jun-ra	4.69—70

Debreczeni városi színház.

Idénybérlet 138 sz. Páros bérlet 138 sz.

Szerdán, 1896. márczius hó 25-én:

Tündér ujjak.

Szinmű 5 felvonásban. Irták: Scribe és Legouve, ford.: Feleki Miklós. (Rend: Hevessy.)

SZEMÉLYEK:

- Lesneven grófnő
- Lesneven gróf
- Tristán, a gróf fia
- Bertha, a grófné unokája
- Helén, a grófné unokahuga
- Kebrand Richard, nemes
- Menvnelle marquissné
- Berny asszony
- Pemmar herczeg
- Josefa, a marquissné komornája
- Corinne)
- Eszter) varróleányok
- Sarlot)
- Ügynök
- Péter. gróf szolgálja
- Janos

- Lubrinz J.
- Sándor E.
- Klenovits.
- Bajnóczy V.
- Klenovitsné.
- Tapolezay.
- Kiss Irén
- Hevessyné.
- Szathmári.
- N. Takács J.
- Bárdos.
- Kovács F.
- Csepreghy E.
- Nadási.
- Dobos.
- Kozma.

Történet hely Bretagne és Paris.

Henneberg-selyem esakis akkor valódi, ha közvetlen gyáramból rendelik, fekete fehér és színeseket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázottakat, damasztot sat. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) sat. a megrendelt áru, postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld **Henneberg G.** (es. k. udvari szállító selyemgyára Zúrichben. Svajczba címzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. (1.)

BOROS TESTVÉREK

NŐI DIVAT ÁRUHÁZÁBAN

Debreczen, Kossuth-utca 3.

Tavaszi és nyári ujdonságok megérkeztek és megtekinthetők.

370. sz. 1896. v. k.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak 4838/1896. P. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Feitler & Comp. cég részére Molnár Lajos debreczeni lakostól 69 frt 45 kr. tőke, ennek 1895. évi december hó 11-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 19 frt 85 kr. perköltség erejéig 1896. évi februar hó 24-én biroilag felülfoglalt és 1266 frt 90 krra becsült áruk, bolti felszerelvények és értéktárgyakból álló ingóságok 1896. ápril hó 2-án délelőtt 9 órakor kezdetét veendő és Várad-utca 2081. szám alatt megtartandó nyilvános birói árverésen, a leglőbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Debreczen, 1896. évi márcz. hó 12.

Sugár Gyula,
bir. kiküldött.

Tölgyfa szőlő-karók

olcsón kaphatók

Klein Mór és Péterffy

fakereskedésében

Hatvan-utcza végén, bent a pályaudvarban.

Pályázati hirdetés.

A debreczeni „István“ gőzmalom társulat gőzmalmaiban megüresedő főgépész állásra alólirt igazgatóság által ezennel pályázat hirdettetik s felhívtnak mindazok, kik ezen állást — melylyel 1400 forint évi készpénz fizetés, szabad lakás, fűtés, világítás és szabályszerű jutalékban részesülési kedvezmény van összekötve — elnyerési óhajtnák, hogy ez iránti kellőleg felszerelt kérvényeiket 1896. évi április 15-ig benyújtani sziveskedjenek.

Pályázóknak a szükséges elméleti és gyakorlati képesítésen felül a magyar és német nyelvet írásban és szóban teljesen birnia kell.

Debreczen, 1896. márczius 17.

Az „ISTVÁN“ gőzmalom társulat igazgatósága.

Uj! Hogy és hol?? kereshet mindenki

egy egészen új czikk eladásával sok pénzt, bebizonyítottatik.
Ajánlatok „A. B. C.“ jel alatt Schalek
Annoncen-Expedition Wien, intézendők.

ÜGYNÖKÖK

magas jutalék és rendes fizetés mellett felvételnek egy **redőny** és **görfüggöny** gyárhoz.

Ajánlatok czimzendők:

Goldschmid Emil

redőny és görfüggöny gyár
Prág-Belveder, Posta Prága VII.

Uj czipő raktár.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a főtőzsde mellett, Szikszay-ház

férfi, női és gyermek

czipő-üzletet

nyitottam, a hol is a legjobb minőségű áruk

felette jutányos árban

állanak a n. é. közönség rendelkezésére.

A mennyiben csakis elsőrangú gyárosokkal léptem összeköttetésbe, mindenki igényét úgy ár, mint áru tekintetében, legjobban kielégíthetem. Szives pártfogást kér

tisztelettel

Stern Arthur.

Fontos minden fuvarosnak!

I. Bécs-Ujhelyi finom és terpentinelaj finomító,
kárány és zsiradék nemű gyár

Franz v. Furtenbach

Wiener-Neustadt.

Bejegyzett

védjegy

Eddig utól nem ért
Uj különleges tengelykenőcs
olaj és felolaj tengelyeknek.

Óv, fagy, futás által tüzesedés, lefolyás ellen. Kopott tengelyknél nélkülözhetetlen. Nyílt teher-tengelyeknek kitűnő. — Mindenféle kenő készülékeknél használható.

Vegyészileg megvizsgálva!
Gyakorlatilag kipróbálva!
Savanymentes. Vizmentes Homokmentes.

Szétküldés csakis eredeti pléh dobozban á 5 klo.

Doboz ára:

Ausztria-Magyarországra franco minden állomás	frt 2.50
Bosznia és Hercegovina	” ” 2.75
Külföldre a gyárból szállítva	” ” 2.25

Blousok és gyermek-ruhák óriási választékban Steiner Gyulánál

DEBRECZEN, Főpiacz, a főposta mellett.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.